

Szám: _____/2017.

Előkészítésben közreműködött:
- Kujbus Zsolt műszaki ügyintéző**TÁJÉKOZTATÓ****a volt Cukorgyári-tó vízutánpótlási kötelezési eljárással kapcsolatos másodfokú döntésről****Tisztelt Képviselő-testület!**

A Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság 2017. október 16-án FKI-KHO: 613-7/2017. hivatkozási számú határozatával kötelezte Hatvan Város Önkormányzatát a Hatvan, Zagyva-folyó 104+416 fkm szelvényében található beeresztő zsilip azonnali megnyitására, mely biztosítja a Cukorgyári-tó vízutánpótlását. A hatóság a határozatban arról rendelkezett, hogy a döntés kézhezvételét követően azonnali hatállyal meg kell kezdeni a határozat végrehajtását, fellebbezésre tekintet nélkül.

Hatvan város polgármestereként a kötelezési határozattal kapcsolatosan 2017. október 17-én kelt, 8396-10/2017. iktatószámú levelemben kértem az Igazgatóságot, hogy kötelezési határozatát szíveskedjen felülvizsgálni és saját hatáskörben a visszavonásról intézkedjen. Hatvan Város Önkormányzata nevében ezen túlmenően 2017. október 19-én kelt, 8396-11/2017. iktatószámon fellebbezés került benyújtásra a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságához.

A Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság 2017. október 19-én, FKI-KHO: 613-8/2017. hivatkozási számú határozatával módosította a korábbi kötelezési határozatát azzal, hogy a beeresztő zsilip megnyitása a Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatósággal előzetesen egyeztetett módon a megfelelő hidrometeorológiai és hidrológiai helyzet függvényében történjen meg. A módosító határozatra vonatkozóan is fellebbezés került benyújtásra.

A Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatósága a benyújtott fellebbezések alapján a kötelező határozatot felülvizsgálta és a 2017. november 28-án, 35000/13597-2/2017. iktatószámú határozatával a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság 35100-1190-9/2017. ált. számú és az azt módosító 35100-1190-10/2017. ált. számú kötelező határozatát megsemmisítette. A határozat a tájékoztató 1. számú mellékletét képezi.

A főigazgatóság az indokolás részben többek között rögzítette azt, hogy „az ÖKO-PLAN Tájvédelmi és Környezetfejlesztési Egyesület a mesterségesen megépített ún. Cukorgyári-tavak (összesen 3 db tó) természetvédelmi célú rehabilitására és a rehabilitációhoz szükséges vízkivételi és vízleeresztő vízellátási létesítmények építésére, illetve jókarbahelyezésére az Igazgatóságtól 2015-ben 35100/6939-21/2015. számon vízjogi létesítési engedélyt, majd a vízimunkák elvégzése után a

Cukorgyári-tavak üzemeltetésére 35100-731-22/2016. ált. számon vízjogi üzemeltetési engedélyt kapott. A vízjogi létesítési engedély alapján a XVIII. csatornában 2016. évben újonnan megépített, a tavak vízpótlását szolgáló műtárgyakra (vízkivételi- és átemelőmű) vonatkozóan a vízjogi üzemeltetési engedély kiadása még nem zárult le.” Továbbá, hogy „a helyi természetvédelem alá helyezett Cukorgyári-tó (Hatvan 0277 hrsz.) természetvédelmi szempontú és vízjogi üzemeltetési engedély szerinti környezethasználója – a rendelkezésre álló iratadatok szerint – az ÖKO-PLAN Tájvédelmi és Környezetfejlesztési Egyesület, a terület tulajdonosa az Aranyfácán Konzervgyár Kft.” A főigazgatóság az iratokból megállapította, hogy Hatvan Város Önkormányzata a Cukorgyári-tó (tavak) tekintetében nem környezethasználó, ezért nem volt megalapozott arra kötelezni, hogy a Zagyva-folyó 104+416 fkm. szelvényében lévő vízkormányzást szolgáló beeresztő zsilipet nyissa meg a hatályos KTVF: 12513-14/2013. számú üzemeltetési engedélyben előírtaktól eltérően.

A főigazgatóság megállapítása szerint a kötelezési határozat meghozatala előtt a 90/2017. (IV.26.) Korm. rendelet szerinti környezetkárosodás minősítésére és kárelhárítási készülségi fokozat elrendelésére nem került sor.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a tájékoztatót szíveskedjen tudomásul venni.

Hatvan, 2017. december 6.

Horváth Richárd
polgármester

Látta:

dr. Szikszai Márta
jegyző

Belügyminisztérium
Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság
Hatósági Főigazgató-helyettesi Szervezet
Megelőzési és Engedélyezési Szolgálat
Vízügyi és Vízügyi Főosztály

H-1149 Budapest, Mogyoródi út 43. ☒: 1903 Budapest, Pf.: 314
Tel.: (36-1) 469-4338 E-mail: okf.vizugy@katved.gov.hu

Szám: 35000/13597-2/2017. ált.

Hatvani Közös Önkormányzati Hivatal 3000 Hatvan, Kossuth tér 2.	
Erkezett:	2017 DEC 0 5
Erk. szám:	30691
Melléklet (db):	
Szig. jelo:	cf
Kitatva:	
Kitatszám:	
Ugyintezo:	Kujtus Zs.

Tárgy: Hatvan Város Önkormányzatának fellebbezése a hatvani Cukorgyári-tó vízpótlása tárgyában elrendelt 35100-1190-9/2017. ált. számú kötelező határozat ellen – II. fokú vízügyi hatósági határozat
Ügyintéző: Técsőy István
Tel szám: 36 (20) 8200-941

A Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság 35100-1190-9/2017. ált. számú – Hatvan, Zagyva-folyó 104+416 fkm. szelvényben levő vízpótlást szolgáló zsilip megnyitására és a Zagyva-folyó 18+472 tkm. szelvényben található leeresztő zsilipen való visszavezetésére vonatkozó – kötelező határozatát Hatvan Város Önkormányzatának Polgármestere (3000 Hatvan, Kossuth tér 2.) által benyújtott fellebbezés folytán felülvizsgáltam.

HATÁROZAT

A Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság 35100-1190-9/2017. ált. számú és az azt módosító 35100-1190-10/2017. ált. számú kötelező határozatát megsemmisítem.

Jelen másodfokú határozat ellen közigazgatási úton további jogorvoslatnak helye nincs, annak bírósági felülvizsgálatát jogszabálysértésre hivatkozással az Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak címzett és a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatósághoz a közléstől számított 30 napon belül elektronikusan benyújtott kereseti kérelemmel lehet kezdeményezni.

A jogi képviselővel eljáró fél, valamint a belföldi székhellyel rendelkező gazdálkodó szervezet az űrlapbenyújtás támogatási szolgáltatás igénybevételével köteles benyújtani a keresetlevelet az elsőfokú közigazgatási határozatot hozó szervnél. A jogi képviselővel eljáró fél és a belföldi székhellyel rendelkező gazdálkodó szervezet - ha nem ügyvédi képviselettel jár el - az elektronikus benyújtás során a képviseletét ellátó személy teljes körű azonosítását biztosító és az űrlapbenyújtás támogatási szolgáltatás igénybevételével is eljárhat, ha azzal rendelkezik.

A bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálja el, a felek bármelyikének kérelmére azonban tárgyalást tart. Az ügyfél a tárgyalás tartását a keresetlevélben, illetve az alperesi ellenkérelem kézhezvételétől számított nyolc napon belül írásban kérheti.

A jogorvoslati eljárás lefolytatásában Hatvan Város Önkormányzata teljes személyes illetékmentességben részesül.

Indokolás

A Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság (továbbiakban: Igazgatóság) a 35100-1190-9/2017. ált. számú és az azt módosító 35100-1190-10/2017. ált. számú határozatában (továbbiakban: Határozat) kötelezte Hatvan Város Önkormányzatát (továbbiakban: Fellebbező) a Zagyva-folyó 104+416 fkm. szelvényében található vízpótlást szolgáló beeresztő zsilip – a Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatósággal (a továbbiakban: KDVVIZIG) egyeztetett módon, a megfelelő hidrometeorológiai és hidrológiai helyzet függvényében történő - azonnali megnyitására és a vízutánpótlás XVIII. csatornán történő

megindítására. Az Igazgatóság a Határozatban a Fellebbezőt kötelezte továbbá arra, hogy a Zagyva-folyó 18+472 tkm szelvényében található leeresztő zsilipen keresztül biztosítsa a víz visszavezetését a Zagyva-folyó felé. A Határozat rendelkező része szerint „a kárelhárítás érdekében szükséges intézkedéseket az I. pont szerinti megfelelő helyzet esetén azonnali hatállyal megkezdeni és lefolytatni.” köteles a Fellebbező.

A Határozatban a Fellebbezőt arra is kötelezte az Igazgatóság, hogy a beeresztő zsilip megnyitásától számított 7 napon belül az „előírt tevékenységek elvégzéséről, illetve a megtett intézkedésekről szóló jelentést” az Igazgatóság számára küldje meg.

A Határozatban elrendelt feladatok célja, hogy biztosítani lehessen a Hatvanban, a 0277 hrsz.-ú területen lévő Cukorgyári-tó (a továbbiakban: Cukorgyári-tó) természetvédelmi fejlesztéséhez szükséges vízpótlást.

A Határozat ellen a Fellebbező 8396-11/2017. számon a törvényes határidőn belül fellebbezést nyújtott be, amelyet 2017. október 26-án kelt 8396-13/2017. számú levelével kiegészített.

A Fellebbező teljes személyes illetékmentességben részesül.

A Fellebbező fellebbezésének indokaként az alábbiakat jelölte meg:

- a Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség 2013. május 21-én kelt, KTVF: 12513-14/2013. iktatószámú határozatával Hatvan Önkormányzata részére vízjogi üzemeltetési engedélyt adott a Hatvan, Zagyva-folyó 104+416 fkm. szelvényében található duzzasztómű, valamint a be- és leeresztő zsilipek újbóli üzembe helyezésére és üzemeltetésére, amely rendelkező részének 4/9. pontjában előírta, hogy a duzzasztózsilipet október 15. és április 15. között nyitva kell tartani;
- a megcélzott természetvédelmi feladat - a Cukorgyári-tó „vizes” élőhelyének rehabilitációja - végrehajtásához a vizet több ingatlanon keresztül lehetne eljuttatni a Cukorgyári-tóhoz, amely feladat végrehajtásához több szervezet összehangolt munkájára van szükség (Hatvan Város Önkormányzata, ÖKO-PLAN Tájvédelmi és Környezetfejlesztési Egyesület, KDVVIZIG, XVIII. csatorna nem Önkormányzatú tulajdonú részeinek tulajdonosa);
- a XVIII. csatorna önkormányzati tulajdonú árok szakaszán az ÖKO-PLAN Tájvédelmi és Környezetfejlesztési Egyesület által megvalósított „műtárgy üzemeltetése sem tisztázott”, ezért az elrendelt kötelezés nem hajtható végre;
- a kiadott Határozat csupán Hatvan Város Önkormányzatát jelölte meg kötelezettként fellebbezésre tekintet nélkül, holott pl. az ÖKO-PLAN Tájvédelmi és Környezetfejlesztési Egyesület „a mai napig nem szerezte be a vízutánpótláshoz szükséges vízjogi üzemeltetési engedélyt, többek között az önkormányzati tulajdonú XVIII. sz. csatornán létesített vízkivételi műtárgyra sem.”;
- a nem összehangolt vízpótlás nem kárelhárítást, hanem károkozást okozhat, amelynek felelősségét Hatvan Város Önkormányzata nem vállalhatja, egyébként is a Zagyva-folyó vagyonkezelője a KDVVIZIG, amely vagyonkezelő szervezetnek a hozzájárulása szükséges a vízkivételhez;
- a Határozat indokolási szövegrészből az derül ki, hogy a Heves Megyei Kormányhivatal Egri Járási Hivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Környezetvédelmi és Természetvédelmi Osztálya (a továbbiakban: elsőfokú természetvédelmi hatóság) 2017. szeptember 21-én kelt levelével kereste meg az Igazgatóságot azzal, hogy vizsgálja meg a vízpótlás elrendelésének lehetőségét, viszont az Igazgatóság csak 2017. október 16-án hozta meg döntését, ennek fényében érthetetlen, hogy az Igazgatóság miért nem értesítette az eljárás megindításáról a Fellebbezőt, aggályos továbbá az, hogy a Határozat fellebbezésre tekintet nélküli végrehajtást írt elő, annak ellenére, hogy az ÖKO-PLAN Tájvédelmi és Környezetfejlesztési Egyesület, mint engedélyes a vízutánpótlásra vonatkozó vízjogi üzemeltetési engedélyt a mai napig nem szerezte be.

Az Igazgatóság a benyújtott fellebbezést és az elsőfokú eljárás során keletkezett iratokat a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatósághoz (a továbbiakban: BM OKF), mint a fellebbezés elbírálására jogosult hatósághoz az előírt határidőn belül 35100-1190-13/2017. ált. számon felterjesztette, kérve Határozatának hatályban tartását.

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 104. § (3) bekezdése alapján a Határozatot és az azt megelőző elsőfokú eljárást felülvizsgáltam, és a rendelkezésemre bocsátott kapcsolódó iratokra figyelemmel a BM OKF az alábbiakat állapította meg.

Az Igazgatóságot az elsőfokú természetvédelmi hatóság HE-02/KVTO/04492-1/2017. számú 2017. szeptember 21. napján kelt levelével kereste meg azzal, hogy Hatvan 0277 és 0282/4 hrsz. területein (Cukorgyári-tó és „Új víztározó-tó”) levő tavakban vízvédelmi és természetvédelmi szempontból kedvezőtlen algásodási folyamatok mennek végbe, és a tavak vízutánpótlása az ÖKO-PLAN Tájvédelmi és Környezetfejlesztési Egyesület erőfeszítései ellenére sem biztosítottak. Az említett területek ex lege védett természeti területet, emléket, értéket nem érintenek és nem részei a Natura 2000 hálózatnak sem, ugyanakkor Hatvan 0277 hrsz. területe „Hatvan Cukorgyári-tó” nevű, 9/121/TT/14 törzskönyvi számú helyi jelentőségű védett terület, amelyet Hatvan Város Önkormányzatának Képviselő-testülete helyezett védelem alá 40/2014. (XI.15.) számú önkormányzati rendeletével.

A megkeresés felsorolással megemlíti, hogy a vizsgált területen több védett- és fokozottan védett faj jelenléte, illetve potenciális jelenléte ismert.

Az elsőfokú természetvédelmi hatóság megkeresésében kifejti, hogy a „...védett természeti terület és jelen lévő védett fajok vonatkozásában közvetlen veszélyeztetettség jelenleg nem áll fenn, azonban a tavak vízpótlásának további mellőzése mellett természetvédelmi szempontból a szárazodás következtében kedvezőtlen állapotok...” alakulhatnak ki. Az elsőfokú természetvédelmi hatóság megítélése szerint a vízpótlás elmaradása esetén kedvezőtlen természetvédelmi és vízminőségvédelmi folyamat megindulása prognosztizálható.

Az Igazgatóságra 2017. október 13-án érkezett irat szerint a Cukorgyári-tavon 2015. március 23-án vett vízmintát a Bálint Analitika Kft., amelyet NAT-1-1666/2011. számon akkreditált vizsgálólaboratóriumában megvizsgált. A vizsgálatok során általános vízkémiai, fém- félfém tartalom, és TPH tartalom meghatározást, valamint fitoplankton mikroszkópos (algaszám és domináns algafajok) megszámlálását végezték el.

2017. szeptember 28-án az ÖKO-PLAN Tájvédelmi és Környezetfejlesztési Egyesület vett pontmintát a hatvani Cukorgyári-tó felszíni vizéből. A vett vízmintákat a Heves Megyei Vízmű Zrt. Központi Laboratóriumába (a továbbiakban: Vízmű labor) szállították be, amely NAH-1-1032/2016. számon akkreditált vizsgálólaboratórium. A Vízmű labor kémiai komponenseket (pH, oxigén háztartás, szervesetlen tápanyag háztartás, klorid, szulfát, vas, mangán, kalcium, magnézium, nátrium, kálium) vizsgált meg és cianobaktérium és algaszám tekintetében végzett vizsgálatokat. A Vízmű labor a cianobaktérium és algaszám alapján azt jegyezte meg, hogy a vízminta erős zöld szesztonszínét a nagy mennyiségben előforduló cianobaktériumok okozzák. Az algaszám alapján a víz erősen termő trofitási fokozatba sorolható. A minta nagy mennyiségű növényi tápanyag tartalmát az összes foszfor vizsgálat eredménye (1,55 mg/l) alátámasztotta.

A vizsgálati eredmények alapján – az iratból nem állapíthatók meg a szerzők – azt a következtetést vonták le, hogy a Cukorgyári-tóban a trófitás jelentősen növekedett, amit az is bizonyít, hogy egysejtű algák száma megötszöröződött. Vízkémiai szempontból azt állapították meg, hogy többek között a pH lúgos irányba tolódott el, a vízben az oxidálható szerves anyagok mennyisége növekedett, összes foszfor tartalom alapján a víz erősen szennyezett, míg nitrit tartalom alapján szennyezett kategóriájú.

A beadvány tartalmazza, hogy a tó vízszintje fokozatosan csökken, a rendszeres vízutánpótlás megoldatlansága miatt a kedvezőtlen eutrófikációs folyamatok erőteljesen beindultak, és féltő, hogy a – korábbi, mára felhagyott üzemi technológiai tó helyén kialakult - vizes élőhely 5-10 éven belül teljesen el fog tűnni. A kedvezőtlen folyamat megállítására az egyetlen lehetőség a vízpótlás, amely csak a közeli Zagyva-folyóból oldható meg.

A fentebb leírt adatok és jelenségek figyelembe vételével az Igazgatóság 2017. október 16-án hozta meg döntését 35100-1190-10/2017. számú Határozatában, az indokolás szerint az intézkedésre a jogalapot *a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről* szóló 90/2007. (IV.26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 90/2007. (IV.26.) Korm. rendelet) 2. § (1), a 2. § (2) és a 2. § (4) teremtték meg. A Határozatot 2017. október 19-én módosította az Igazgatóság a Fellebbező 2017. október 17-én kelt felülvizsgálatot kérő levele figyelembe vételével.

A rendelkezésre bocsátott iratokból megállapítható, hogy a hatvani Cukorgyári-tó – a 0277 hrsz. terület és a tó tulajdonosa az Aranyfácán Konzervgyár Kft. (3000 Hatvan, Radnóti tér 2.) – korábban a Mátra Cukor Zrt. tulajdonában és használatában állt, feladata a cukorgyárból elvezetett répa mosóvizetek aerob- és anaerob módon való tisztítására és a répamosás vízkészlet biztosítására terjedt ki. Ez a funkció a cukorgyári tevékenység befejezésekor megszűnt.

A Fellebbező képviselő testülete a Cukorgyári-tavat „Hatvan Cukorgyári-tó” nevű, 9/121/TT/14 törzskönyvi számon helyi jelentőségű védett területté nyilvánította 40/2014. (XI.15.) számú önkormányzati rendeletével.

Az ÖKO-PLAN Tájvédelmi és Környezetfejlesztési Egyesület a mesterségesen megépített ún. Cukorgyári-tavak (összesen 3 db tó) természetvédelmi célú rehabilitálására, és a rehabilitációhoz szükséges vízkivételi és vízleeresztő vízilétesítmények építésére, illetve jókarbahelyezésére az Igazgatóságtól 2015-ben 35100/6939-21/2015. számon vízjogi létesítési engedélyt, majd a vízimunkák elvégzése után a Cukorgyári-tavak üzemeltetésére 35100-731-22/2016. ált. számon vízjogi üzemeltetési engedélyt kapott. A vízjogi létesítési engedély alapján a XVIII. csatornában 2016. évben újonnan megépített, a tavak vízpótlását szolgáló műtárgyakra (vízkivételi- és átemelőmű) vonatkozóan a vízjogi üzemeltetési engedély kiadása még nem zárult le.

Az iratok alapján megállapítható, hogy a Cukorgyári-tó pótlóvizét a Zagyva-folyó 104+416 fkm. szelvényében megépített duzzasztómű, illetve az ahhoz kapcsolódó beeresztő (mint „vízkivételi” mű) zsilip, valamint a XVIII. csatorna és a csatorna 0+645 fkm. szelvényében 2016. évben létesített vízkivételi műtárgy fogadóaknán és átemelőn keresztül lehet biztosítani.

A Zagyva-folyói duzzasztómű és beeresztő zsilip üzemeltetője a Fellebbező, a XVIII. csatorna üzemeltetője az Aranyfácán Konzervgyár Kft. (a csatorna tulajdonosai a Magyar Állam, illetve Hatvan Város Önkormányzata), míg a XVIII. csatorna 0+645 fkm. szelvényébe 2016. évben beépített vízkivételi- és átemelőmű üzemeltetési engedélyese - az iratok szerint – az ÖKO-PLAN Tájvédelmi és Környezetfejlesztési Egyesület lesz, ha a tényállás tisztázása után az Igazgatóságtól a vízilétesítmények üzemeltetésére megkapja a vízjogi üzemeltetési engedélyt.

A rendelkezésre álló iratokból az is megállapítható, hogy tárgyi Határozat meghozatala előtt a 90/2007. (IV.26.) Korm. rendelet szerinti környezetkárosodás minősítésére, és kárelhárítási készültségi fokozat elrendelésére nem került sor.

A fellebbezésben foglaltaktól függetlenül másodfokú döntésem meghozatala során az alábbiakat vettem figyelembe:

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Vgtv.) 18. § (1) és (2) bekezdései szerint:

„(1) Aki tevékenységével vagy mulasztásával a vizeket veszélyezteti vagy károsítja, a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény szerinti felelősséggel tartozik, illetve a vízügyi hatóság által meghatározott intézkedések megtételére köteles.

(2) A vízminőségben jelentkező környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjét a Kormány rendeletben állapítja meg.”

A környezetvédelméről szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.) 4. §-a szerint:

„6. környezetterhelés: valamely anyag vagy energia közvetlen vagy közvetett kibocsátása a környezetbe;

7. környezetszennyezés: a környezet valamely elemének a kibocsátási határértéket meghaladó terhelése;

9. környezethasználat: a környezetnek vagy valamely elemének igénybevételével, illetőleg terhelésével járó tevékenység;

11. környezetveszélyeztető magatartás: környezetveszélyeztetést előidéző tevékenység vagy mulasztás;

12. környezetkárosítás: az a tevékenység vagy mulasztás, amelynek hatására környezetkárosodás következik be;

13. környezetkárosodás: a környezetben, illetve valamely környezeti elemben közvetlenül vagy közvetve bekövetkező, mérhető, jelentős kedvezőtlen változás, illetve valamely környezeti elem által nyújtott szolgáltatás közvetlen vagy közvetett, mérhető, jelentős romlása;”

A Kvt. 101. § (1) bekezdése szerint: „A környezethasználó az e törvényben meghatározott és más jogszabályokban szabályozott módon büntetőjogi, polgári jogi és közigazgatási jogi felelősséggel tartozik tevékenységének a környezetre gyakorolt hatásaiért.”

A 101. § (2) bekezdésének c., d., és e. pontjai a környezethasználóra vonatkozóan alábbiakat mondják ki: „c) környezetkárosodás bekövetkezése esetén (köteles) minden lehetséges intézkedést megtenni a környezetkárosodás enyhítése, a kárelhárítás, illetve a további környezetkárosodás megakadályozása érdekében, így különösen haladéktalanul ellenőrzése alá vonni, feltartóztatni, eltávolítani vagy más megfelelő módon kezelni a környezetkárosodást okozó anyagokat, illetve más károsító tényezőket azzal a céllal, hogy korlátozza vagy megelőzze a további környezetkárosodást és az emberi egészségre gyakorolt kedvezőtlen hatásokat vagy a környezeti elem által nyújtott szolgáltatások további romlását;

d) környezetkárosodás bekövetkezése esetén (köteles) az eredeti állapotot vagy a külön jogszabályban meghatározott, az eredeti állapothoz közeli állapotot helyreállítani, valamint a környezeti elem által nyújtott szolgáltatást visszaállítani vagy azzal egyenértékű szolgáltatást biztosítani;

e) (köteles) az általa okozott környezetkárosodásért helytállni és a megelőzési, illetve helyreállítási költségeket viselni.”

A Ket. 101. § (4) bekezdése az alábbiakat tartalmazza: „Ha a megelőző és a helyreállítási intézkedések elvégzése más tulajdonában, birtokában (használatában) álló területet érint, az érintett ingatlan tulajdonosa, birtokosa (használója) túlnyi köteles a megelőző és helyreállítási intézkedések elvégzését. Az érintett ingatlan tulajdonosát, birtokosát (használóját) kártalanítás illeti meg.”

A 90/2007. (IV.26.) Korm. rendelet 2. § (1)-(4) bekezdései az alábbiakat mondják ki: „(1) A környezetveszélyeztetés megszüntetése érdekében környezetkárosodást megelőző intézkedéseket, a környezetkárosodás megszüntetése érdekében helyreállítási intézkedéseket kell tenni. A helyreállítási intézkedés keretében kárelhárítást, illetve kármentesítést kell végezni.

(2) A környezethasználó környezetveszélyeztetés esetén köteles minden környezetkárosodást megelőző intézkedést megtenni a környezetkárosodás enyhítése, illetve a további

környezetkárosodás megakadályozása érdekében, így különösen haladéktalanul ellenőrzése alá vonni, feltartóztatni, eltávolítani vagy más megfelelő módon kezelni a környezetkárosodást okozó anyagokat, illetve más károsító tényezőket.

(3) A környezethasználó azonnali beavatkozást igénylő környezetkárosodás bekövetkezése esetén kárelhárítást (a továbbiakban: kárelhárítás), minden más esetben kármentesítést köteles végezni. A kármentesítés szabályait külön jogszabály tartalmazza.

(4) Azonnali beavatkozás szükséges, amennyiben a környezetkárosodás a közegészségügyet, a közbiztonságot veszélyezteti, illetve amennyiben a környezetkárosodás felszámolása azonnali beavatkozással eredményesebben, hatékonyabban, gazdaságosabban végrehajtható, illetve a jövőbeni környezetkárosodás megelőzhető.”

A 90/2007. (IV.26.) Korm. rendelet 16. § (1)-(3) bekezdései az alábbiakat írják elő: „(1) A környezetkárosodás minősítése az 1. § a) és b) pontja szerinti környezeti elem esetében – a területi környezetvédelmi hatóság által működtetett akkreditált laboratórium igénybevételével – a vízügyi hatóság, az 1. § c)–g) pontja szerinti környezeti elem esetében a területi környezetvédelmi és természetvédelmi hatóság, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatal népegészségügyi feladatkörében eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatala feladata, a VIZIG, az NPI és az erdészeti hatáskörében eljáró Pest Megyei Kormányhivatal bevonásával.

(2) A környezetkárosodás minősítéséhez

a) a VIZIG az 1. § a) és b) pontja szerinti környezeti elem,

b) az NPI az 1. § c)–g) pontja szerinti faj, élőhely, terület,

c) a fővárosi és megyei kormányhivatal közegészségügyi feladatkörében eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatal a környezet-egészségügy,

d) a megyei kormányhivatal erdészeti feladatkörében eljáró járási hivatala az erdők érintettsége szerint szolgáltat információ.

(3) A minősítés során meg kell állapítani, hogy a környezetveszélyeztetés milyen mértékben veszélyezteti a vizeket és a földtani közeget, a vízi környezetet, a vízhasználatokat és a vízi-életesítményeket, az élővilágot és élőhelyeket. A környezetkárosodás általános minősítéséről és a beavatkozás szükségességéről a VIZIG, az NPI, a megyei kormányhivatal erdészeti feladatkörében eljáró járási hivatala és a fővárosi és megyei kormányhivatal közegészségügyi feladatkörében eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatala javaslata alapján, valamint ezek hiányában az 1. § a) és b) pontja szerinti környezeti elem esetében a vízügyi hatóság, az 1. § c)–g) pontja szerinti környezeti elem esetében a környezetvédelmi hatóság dönt.”

Az elsőfokú természetvédelmi hatóság HE-02/KVTO/04492-1/2017. számú 2017. szeptember 21. napján kelt Igazgatóságot megkereső levelében arra hívja fel a figyelmet, hogy a vízpótlás elmaradása esetén prognosztizálhatóak a kedvezőtlen természetvédelmi és vízminőségvédelmi folyamatok megindulásai, és csupán ezek bekövetkeztének megakadályozása céljából kereste meg intézkedés céljából az Igazgatóságot.

Az előzmény iratokból tényyszerűen kiderül, hogy a Cukorgyári-tó mesterségesen épített vízlétesítmény, amelyet korábban a közelben működő – és mára tevékenységét megszüntető - hatvani cukorgyár épített és használt technológiai vízlétesítményként. A mesterséges vízlétesítményt annak idején a Zagyva-folyó jobb parti mocsaras, vizenyős területén építették meg, a mocsaras, vizenyős térrész egykor igen változatos és gazdag élővilágú értékes élőhely volt.

A Cukorgyári-tó – miként a másik két mesterséges tó is - a Zagyva jobb parti mentett oldalán található, felszíni víz természetes úton nem táplálja, az iratok tanúsága szerint az Aranyfácán Konzervgyár Kft. a konzervgyár tisztított technológiai szennyvizeit vezeti be a Cukorgyári-tóba a szintén mesterségesen megépített XVIII. csatornán keresztül.

A mesterséges vízlétesítményként megépített Cukorgyári-tó a cukorgyár megszűnését követően egyre inkább „vizes” élőhellyé vált, ezért helyezte Hatvan Város

Önkormányzatának Képviselő-testülete védelem alá 40/2014. (XI.15.) számú önkormányzati rendeletével Hatvan 0277 hrsz.-ú ingatlanát.

A helyi természetvédelem alá helyezett Cukorgyári-tó (Hatvan 0277 hrsz.) természetvédelmi szempontú és vízjogi üzemeltetési engedély szerinti környezethasználója - a rendelkezésre álló iratadatok szerint - az ÖKO-PLAN Tájvédelmi és Környezetvédelmi Egyesület, a terület tulajdonosa az Aranyfácán Konzervgyár Kft.

Az Igazgatóság számára az ÖKO-PLAN Tájvédelmi és Környezetfejlesztési Egyesület által 2017. szeptember 28-án megküldött Vízmű labor általi vizsgálati eredmények alapján megállapítottam, hogy az algaszám alapján a víz erősen termő trofitási fokozatba sorolható. Az Igazgatóság számára megküldött szakanyag összegzésként azt állapítja meg, hogy a tó vízszintje fokozatosan csökken, a rendszeres vízutánpótlás megoldatlansága miatt a kedvezőtlen eutrófikációs folyamatok erőteljesen beindultak, és féltő, hogy a - korábbi mára felhagyott üzemi technológiai tó helyén kialakult - vizes élőhely 5-10 éven belül teljesen el fog tűnni.

A rendelkezésre álló iratokból az állapítható meg, hogy a Cukorgyári-tóban a vízszintcsökkenés - a Zagyva-folyó mentett oldalán - egy természetes vízháztartási jelenség. A rendelkezésre álló iratok szerint tényszerűen nem állapították meg, hogy a környezetveszélyeztetés megvalósult volna, illetve a Cukorgyári-tóval kapcsolatban senki sem állapította meg a környezetkárosodás tényét a 90/2007. (IV.26.) Korm. rendelet 16. §-nak figyelembe vételével.

A 90/2007. (IV.26.) Korm. rend. 16. §-ban említett szervek a minősítésbe nem lettek bevonva, továbbá nem áll rendelkezésre a területi környezetvédelmi hatóság által működtetett akkreditált laboratórium által megvizsgált vízminta eredménye sem.

Az iratokból az is meg állapítható, hogy a Fellebbező a Cukorgyári-tó (tavak) tekintetében nem környezethasználó, ezért nem volt megalapozott arra kötelezni, hogy a Zagyva-folyó 104+416 fkm. szelvényében lévő vízkormányzást szolgáló beeresztő zsilipet nyissa meg az hatályos KTVF: 12513-14/2013. számú üzemeltetési engedélyben előírttól eltérő módon.

A fentiekben kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság 35100-1190-10/2017. ált. számon módosított 35100-1190-9/2017. ált. számú elsőfokú határozatát megsemmisítettem.

Az Igazgatóság - túl azon, hogy hozzon döntést a XVIII. csatornán megépített vízkivételi- és vízáttemelő műtárgy üzemeltetésének tárgyában - a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 72/1996. (V. 22.) Korm. rend.) 12. §-a figyelembe vételével az összes érdekelt (ide értve a vízügyi és szükség szerint a természetvédelmi államigazgatási szervet is) bevonásával vizsgálja meg az alábbiakat:

Vizsgálni kell, hogy a Cukorgyári-tó (helyesebb tavakat említeni) természetvédelmi célú vízpótlásának biztosítása céljából fennállnak-e azok az adottságok és feltételek, amelyek miatt hivatalból módosítani szükséges a Zagyva-folyó 104+416 fkm. szelvényében üzemelő duzzasztómű és vízkivételi zsilip, valamint a XVIII. csatorna vízjogi üzemeltetési engedélyét. Vizsgálni kell, hogy a Cukorgyári-tavak természetvédelmi célú vízpótlása céljából a Cukorgyári-tavak és a XVIII. csatornán 2016. évben megépített vízkivételi- és átemelőmű, a Zagyva-folyó 104+416 fkm. szelvényében üzemelő duzzasztómű és vízkivételi zsilip, valamint a XVIII. csatorna üzemeltetését - vízjogi üzemeltetési engedélyeit - hogyan lehet és szükséges módosítással összehangolni, amely összehangolás nem ellentétes az egyéb közérdekű természetvédelmi (pl. Natura 2000), környezetvédelmi (vízminőségvédelmi) és vízgazdálkodási (pl. árvízvédelmi, egyéb Zagyva-folyóból történő vízigények kielégíthetősége) követelménnyel.

A 72/1996. (V. 22.) Korm. rend. 12. §-a az alábbiakat mondja ki: „A vízjogi engedélyt a vízügyi hatóság a kiadásnál irányadó szempontok alapján hivatalból módosítja abban az esetben, ha megváltoztak azok a feltételek és adottságok, amelyek az engedély kiadásának alapjául szolgáltak, különösen, ha a módosítást:

- a) a közérdek érvényre juttatása érdekében külön jogszabályban meghatározott feltételek, közegészségügyi, környezetvédelmi, talajvédelmi, vízgazdálkodási vagy természetvédelmi szempontok teszik szükségessé;
- b) a rendelkezésre álló (felhasználható) vízkészlet mennyisége természeti vagy egyéb elháríthatatlan okból a külön jogszabály szerint meghatározott kibocsátási, igénybevételi, valamint szennyezettségi határértékekre is figyelemmel megváltozott.”

A Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (továbbiakban: BM OKF) másodfokú vízügyi hatósági jogkörét a vízügyi igazgatási és a vízügyi, valamint a vízvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 223/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet 10. § (3) bekezdése alapozza meg.

A fellebbezési eljárás 2017. november 2. napján indult. A másodfokú hatóság az ügyintézészt jelen döntés postára adásával lezárta, így az ügyintézési határidőt megtartottnak tekinti.

Határozatom bírósági felülvizsgálatának lehetőségét a Ket. 109. § (1) bekezdése biztosítja, az Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság illetékességét a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 326. § (4) bekezdése és a bíróságok elnevezéséről, székhelyéről és illetékességi területének meghatározásáról szóló 2010. évi CLXXXIV. törvény 1. mellékletének 10.6. pontja állapítja meg.

A keresetlevelet jogszabálysértésre hivatkozással az elsőfokú közigazgatási határozatot hozó szervnél a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani. Az elektronikus útra kötelezett, vagy az elektronikus utat választó félnek az „Ürlap közigazgatási szerv határozatának bírósági felülvizsgálata iránti keresetlevél benyújtásához” című ÁNYK ürlapot kell kitölteni. A kitöltött ÁNYK ürlapot és csatolt mellékleteit a www.magyarorszag.hu oldalon ügyfélkapus bejelentkezés után, az ügyfélkapun keresztül az első fokú közigazgatási szervhez kell beküldeni. Ha a fél nem kötelezett az elektronikus útra, kérelmét beadhatja papír alapon is.

A Pp. 338. § (2) bekezdése alapján, tárgyalás tartását az ügyfél – a (8) bekezdés b) pontját ide nem értve – a keresetlevélben, a közigazgatási szerv a keresetlevélben foglaltakra vonatkozó nyilatkozatában kérheti. Ennek elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.

A határozat közléséről a Ket. 105. § (5) és (7) bekezdéseire figyelemmel gondoskodtam.

Döntésemet a Ket. 105. § (5) bekezdése alapján közvetlenül küldöm meg a Fellebbezőnek, illetve az első fokú döntésről értesülteknek.

A Ket. 105. § (7) bekezdése szerint, döntésem megküldésével egyidejűleg a fellebbezés elbírálása érdekében felterjesztett iratokat visszaküldöm az első fokon eljáró hatóságnak.

Budapest, 2017. november 28.

Dr. Király Zita
főosztályvezető

Kapja:

- 1.) Hatvan Város Önkormányzata (3000 Hatvan, Kossuth tér 2.), tv
- 2.) Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság (1081 Budapest, Dologház u. 1.)
- 3.) Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság (1088 Budapest, Rákóczi út 41.), NOVA SZEÜSZ
- 4.) ÖKO-PLAN Tájvédelmi és Környezetfejlesztési Egyesület (3300 Hatvan, Radnóti tér 2.), tv.
- 5.) Heves Megyei Főügyészség (3301, Eger, Pf.: 121.), tv.
- 6.) Heves Megyei Kormányhivatal Egri Járási Hivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály, környezetvédelmi és Természetvédelmi Osztály (3301 Eger, Pf.: 230.), NOVA SZEÜSZ
- 7.) Irattár

Jogerő után:

- 1) Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság (1081 Budapest, Dologház u. 1.)